

Sygn. akt VIII C 875/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia: 18 marca 2014r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia Śródmieścia we Wrocławiu Wydział VIII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Grzegorz Kurdziel

Protokolant: Anna Jakimów

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2014r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa: Z. S.

przeciwko: Spółce Akcyjnej (...) z siedzibą w W.

o podwyższenie renty wyrównawczej i o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej Spółki Akcyjnej (...) z siedzibą w W. na rzecz powoda Z. S. kwotę 4.432 zł (cztery tysiące czterysta trzydzieści dwa złote) tytułem wyrównania renty za okres od 1 stycznia 2011r. do 30 kwietnia 2012r. wraz z odsetkami ustawowymi od tej kwoty od dnia następnego po uprawomocnieniu się wyroku do dnia zapłaty;

II. zmienia wysokość renty wyrównawczej ustalonej w punkcie II wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 25 czerwca 2007r. w sprawie IX C 452/05 poprzez jej podwyższenie: za okres od 1 stycznia 2011r. do 31 grudnia 2011r.- do kwoty 2.293 zł (dwa tysiące dwieście dziewięćdziesiąt trzy złote), od 1 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2012r.- do kwoty 2.389 zł (dwa tysiące trzysta osiemdziesiąt dziewięć złotych), od 1 stycznia 2013r. do dnia 18 marca 2014r. i na przyszłość- do kwoty 2.445 zł (dwa tysiące czterysta czterdzieści pięć złotych);

III. odrzuca pozew w odniesieniu do żądania zmiany wysokości renty wyrównawczej ustalonej w punkcie II wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia- Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 25 czerwca 2007r. w sprawie IX C 452/05 w odniesieniu do okresu od 1 lipca 2008r. do 24 listopada 2010r.;

IV. oddała dalej idące powództwo;

V. nie obciąża pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu;

VI. kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do tut. Sądu w dniu 29 maja 2012 r. powód Z. S. wniósł o urealnienie wysokości renty z tytułu utraconych dochodów, ustalonej wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie IX C 452/05 w wysokości 1.650 zł miesięcznie płatnej przez stronę pozwaną (...) S.A. w W. do piętnastego dnia miesiąca. Nadto wniósł o ustalenie nowego terminu płatności renty z piętnastego na czwarty dzień miesiąca. Precyzując ostatecznie żądanie, powód dochodził podwyższenia wysokości renty miesięcznej za okresy:

a) od 1 stycznia 2008 do 31 grudnia 2008 – o kwotę 192,50 zł,

b) od 1 stycznia 2009 do 31 grudnia 2009 – o kwotę 121,10 zł,

- c) od 1 stycznia 2010 do 31 grudnia 2010 – o kwotę 92,89 zł,
- d) od 1 stycznia 2011 do 31 grudnia 2011 – o kwotę 253,51 zł,
- e) od 1 stycznia 2012 do 31 grudnia 2012 – o kwotę 349,86 zł,
- f) od 1 stycznia 2013 i na przyszłość – o kwotę 405,99 zł.

przy czym kwotowo żądanie swoje odnosił do wysokości faktycznie wypłacanych mu kwot a nie do wysokości renty ustalonej wyrokiem z dnia 25 czerwca 2007 r.

Ponadto powód wniósł o zasądzenie kwot stanowiących różnicę pomiędzy podwyższoną w powyższy sposób rentą a świadczeniami faktycznie wypłaconymi przez stronę pozwaną za okres od 1 stycznia 2008 r. do 30 kwietnia 2012 r.

Powód podniósł przy tym, że strona pozwana w okresie od prawomocności wyroku z dnia 25 czerwca 2007 r. do końca marca 2009 r. wypłacała mu świadczenie w wysokości ustalonej w wyroku, następnie zaś – od 1 kwietnia 2009 r. do chwili zamknięcia rozprawy świadczenie zostało przez stronę pozwaną powiększone do kwoty 2.040 zł tj. o 390 zł, przy czym podwyższenie to, które nastąpiło na wniosek powoda, nie znalazło odzwierciedlenia w ugodzie ani orzeczeniu sądowym. Wysokość świadczeń wyrównujących w związku z żądaniem podwyższenia renty powód określił więc na kwoty: za rok 2008: 12x192,50 zł, za rok 2009: 12x121,10 zł, za rok 2010: 12x92,89 zł, za rok 2011: 12x253,51 zł, za rok 2012: 12x349,86 zł i za rok (...): 12x405,99 zł.

W uzasadnieniu podniósł, że realna wartość świadczenia od chwili ustalenia renty znacznie się obniżyła i z tego powodu powinna zostać urealniona do wysokości odpowiedniej dla zasad, według których obliczono rentę w wyroku z dnia 25 czerwca 2007 r. ustalającym jej wysokość.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. Podniosła, że pozew powinien podlegać częściowemu odrzuceniu z powodu powagi rzeczy osądzonej, bowiem uprzednio wniesione powództwo o podwyższenie renty za okres od lipca 2007 r. do czerwca 2010 r. zostało oddalone wyrokiem z dnia 17 czerwca 2010 r. w sprawie IX C 391/09.

W pozostałej części strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

W odniesieniu do podstaw podwyższenia renty wskazała, że nie mają zastosowania przepisy art. 358¹ § 2 k.c. lecz art. 907 § 2 k.c., stąd samo powoływanie się na art. 358¹ § 2 k.c. jest niewystarczające.

Pozwana zarzuciła, że powód nie wykazał, na czym miałyby polegać zmiana stosunków, w tym zmiana możliwości zarobkowych pozwanego i zmiana wynagrodzenia na stanowisku, które piastował przed wypadkiem, nadto, że nie wykazał, aby mógł osiągać zarobki w podnoszonej wysokości gdyby nie wypadek. Wskazała przy tym, że aktualna sytuacja gospodarcza nie pozwala na przyjęcie założenia, że pracodawca powoda podwyższyłby w spornym okresie wynagrodzenie. Zarzuciła nadto, że trudno przyjąć, iż dochody powoda są niższe niż przed wypadkiem, skoro ówczesnie był zarejestrowany jako osoba bezrobotna i zasiłek z tego tytułu stanowił jedyny dochód powoda. Podniosła też zarzut, że renta odszkodowawcza uregulowana przepisami kodeksu pracy, która nie jest przychodem ze stosunku pracy, powinna być wyliczana w wartościach netto. Zarzuciła też przedawnienia roszczeń.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Prawomocnym wyrokiem z dnia 27 czerwca 2007 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu w sprawie IX C 452/05 w pkt. II zasądził od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda Z. S. rentę miesięczną w wysokości 1.650 zł netto, płatną z góry do 10 każdego miesiąca kalendarzowego poczynając od 10 lipca 2007 r. Ustalając, iż powód jest całkowicie niezdolny do pracy na trwałe, Sąd ten przyjął, iż wysokość renty z tytułu utraconych dochodów powoda w związku z następstwami wypadku komunikacyjnego z dnia 13 października 1993 r. powinna być obliczona z uwzględnieniem miarodajnego dochodu z działalności gospodarczej uzyskanego przez

powoda z roku 2004 r. (2.040 zł) pomniejszonego o faktycznie pozyskiwane dochody z działalności gospodarczej powoda, uśrednione w okresie od stycznia 2005 r. do czerwca 2007 r. (390 zł) Dochód z 2004 r. był miarodajny dla ustalenia wysokości tych dochodów, które powód mógłby uzyskiwać z działalności gospodarczej w dłuższym okresie czasu gdyby nie doznał szkody i nie mając ograniczeń zdrowotnych mógł w pełni efektywnie pracować jako osoba przedsiębiorcza z dużą inicjatywnością na polu zawodowym. W roku 1992 wynagrodzenie powoda wyniosło ok. 180 % średniej krajowej (wynagrodzenia w gospodarce), rozwijał się zawodowo, o czym świadczyły jego projekty racjonalizatorskie i wynalazcze i można wysunąć usprawiedliwiony wniosek, iż jego kariera zawodowa mogłaby się rozwijać dalej w normalnym rozwoju wypadków i mógłby on zajmować stanowisko kierownicze, rozwój ten został zahamowany przez wypadek z dnia 13.10.1993 r. Według przyjętej przez Sąd ustalający rentę konstrukcji, renta ta miała z jednej strony nie przekraczać możliwego do osiągnięcia hipotetycznego pułapu 180 % przeciętnego wynagrodzenia możliwego do uzyskania przez powoda na kierowniczym stanowisku (analogicznym jak przed wypadkiem, z tym, że w warunkach gospodarki rynkowej), zaś jednocześnie renta ta miała wyrównać utratę dochodów z działalności gospodarczej powoda. Sąd ustalający rentę stwierdził, że nie ma podstaw do przyjęcia zależności pomiędzy wysokością renty wyrównawczej a wysokością renty z tytułu zwiększonych potrzeb w związku z tym samym wypadkiem, gdyż są to renty wynikające z różnych podstaw, w szczególności ta ostatnia renta jest uzależniona od stanu zdrowia i zwiększonych potrzeb powoda, nie zaś z kwestią utraty spodziewanych dochodów, które byłyby możliwe do osiągnięcia przez powoda. Prawdliwość tej metody wyliczenia wysokości renty została potwierdzona wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 29 kwietnia 2008 r. w sprawie II Ca 1133/07

Dowód – wyrok tut. Sądu z dnia 25.06.2007 r. w sprawie IX C 452/05 – K. 58-72,

- wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 29.04.2008 – K. 72v-78v

Od uprawomocnienia się wyroku z dnia 25 czerwca 2007 r. do marca 2009 r. strona pozwana wypłacała powodowi kwoty po 1.650 zł miesięcznej renty, zgodnie z wyrokiem z dnia 25 czerwca 2007 r. Za okres późniejszy, aż do zamknięcia rozprawy w niniejszym procesie, strona pozwana dobrowolnie podwyższyła wysokość świadczeń pieniężnych do kwoty 2.040 zł. Podwyższenie to nie znalazło potwierdzenia ani w ugodzie w przedmiocie zmiany zobowiązania rentowego ani w orzeczeniu sądowym zmieniającym rozmiar zobowiązania. W kwietniu 2009 r. powód zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej.

Bezsporne

Wyrokiem z dnia 17 czerwca 2010 r. tut. Sąd w sprawie IX C 391/09 oddalił powództwo Z. S. o podwyższenie renty ustalonej wyrokiem z dnia 25 czerwca 2007 r. oraz o podwyższenie renty na zwiększone potrzeby zdrowotne, przy czym w odniesieniu do podwyższenia renty z tytułu utraconych dochodów powód objął żądaniem okres od 1 lipca 2007 r. Wyrok z dnia 17 czerwca 2010 r. uprawomocnił się w dniu 24 listopada 2010 r.

Dowód: - wyroku tut. Sądu z dnia 17.06.2010 r. w sprawie IX C 391/09 – K. 141-155,

- wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 24.10.2010 – K. 156-159

Powód ma obecnie 57 lat, jego potrzeby w odniesieniu do roku 2007 jak i do roku 2010 nie uległy zmniejszeniu, zaś jego koszty utrzymania wzrosły w związku ze spadkiem siły nabywczej pieniądza. Nie uległ zmianie fakt całkowitej i trwałej niezdolności do pracy powoda. Powód utrzymywał się w spornym okresie także z renty ZUS w kwocie ok. 1200 zł netto oraz z renty wyrównawczej z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 540 zł. W roku 2011 powód otrzymywał jeszcze wynagrodzenie z prowizji od podpisanych przez niego umów ubezpieczeniowych, w średniej wysokości ok. 180 zł, jednak w późniejszych latach nie uzyskiwał już tego wynagrodzenia.

Dowód: - przesłuchanie powoda

Sąd zważył, co następuje:

Pozew o podwyższenie renty podlegał **częściowemu odrzuceniu** na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Powód w roku 2009 w sprawie IX C 391/09 wszczętej przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu żądał już podwyższenia tej samej renty począwszy od dnia 1 lipca 2007 r., które to powództwo zostało oddalone wyrokiem z dnia 17 czerwca 2010 r. Skoro zatem istnieje prawomocne orzeczenie rozstrzygające na niekorzyść powoda kwestię podwyższenia renty za okres do listopada 2010 r. włącznie, tj. do dnia uprawomocnienia się wyroku to w obecnym procesie powód nie może dochodzić takiej zmiany po raz drugi. Należało bowiem przyjąć, iż za okres od 1 lipca 2007 do uprawomocnienia się wyroku w sprawie IX C 391/09 występuje stan określany w piśmiennictwie jako *res iudicata* i powód nie może żądać ponownie takiej zmiany. W tym zakresie, w jakim zgłoszone w niniejszym sporze żądanie pokrywa się ze zgłoszonym w ramach powództwa w sprawie IX C 391/09, pozew podlega odrzuceniu. Przepis art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. stanowi, że sąd odrzuci pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku lub została prawomocnie zakończona.

W odniesieniu natomiast do okresu nieobjętego powagą rzeczy osądzonej żądanie **podwyższenia renty** zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Rozważania należy zacząć od porządkującej uwagi, że powód dochodził w niniejszym procesie wyłącznie podwyższenia renty wyrównawczej określonej w punkcie II wyroku z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie IX C 452/05 tut. Sądu – celem tego świadczenia zgodnie z uzasadnieniem orzeczenia w powołanej sprawie było wyrównanie powodowi utraty dochodów pozostającej z wypadkiem z 1993 roku. Renta ta pozostawała bez związku z innym ustalonym sądownie świadczeniem – rentą z tytułu zwiększonych potrzeb, której wysokość podwyższono wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2007 r. w sprawie IX C 205/07 Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu. Te dwa świadczenia objęte są różnymi zasadami ustalania, co wynika z odrębności ich celów.

Podstawę żądania, jak słusznie zauważyła strona pozwana i jak przyznał w toku procesu powód występujący bez pełnomocnika, mógł stanowić wyłącznie przepis art. 907 § 2 k.c., odnoszący się do rent, których źródłem jest ustawa (rent pozaumownych). Renty ustawowe w tym odszkodowawcze są zobowiązaniami niepieniężnymi ze świadczeniem pieniężnym, wskutek czego nie może mieć do nich zastosowania waloryzacja sądowa na podstawie art. 358¹ § 3 k.c.. Pogląd ten można uznać za utrwalony w judykaturze Sądu Najwyższego (por. uchwałę z 20 kwietnia 1994 r. III CZP 58/94, OSN 1994 Nr 11, poz. 207) i Sąd w obecnym składzie go podziela. Przepis art. 907 § 2 k.c. stanowi, że każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie. Żądanie, o którym stanowi art. 907 § 2 k.c. nie ma charakteru roszczenia lecz stanowi rodzaj uprawnienia kształtującego modyfikowanego przez to, że konieczny jest tu udział sądu, który ostatecznie rozstrzyga o zmianie zobowiązania. Prowadzi to do wniosku, iż nie podlega ono przedawnieniu, co czyni zarzut strony pozwanej w tym przedmiocie za bezzasadny (por. Z. Radwański, Prawo zobowiązań – część szczegółowa, System Prawa Prywatnego, tom 8, Warszawa 2004, s. 605).

Podstawą modyfikacji wysokości renty, wynikającej z art. 907 § 2 k.c. może być tylko zmiana stosunków. W razie wystąpienia różnorodnych zjawisk w stosunkach ekonomicznych lub osobistych poszkodowanego, wpływających na ocenę wysokości szkody wyrównywanej rentą, należy dokonać ich porównania i dostosować treść orzeczenia do jego wyniku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2011 r., I PK 150/10, LEX nr 738393). Powyższe oznacza, iż istota sporu sprowadzała się do kwestii zaistnienia zmian w stanie faktycznym, „zmian stosunków“ w rozumieniu art. 907 § 2 k.c., uzasadniających modyfikację wysokości renty wyrównawczej. Przy czym naturalne dla rozstrzygnięcia pozostawały takie zmiany, które nie dotyczyły okoliczności istotnych dla pierwotnego ustalenia wysokości renty objętej punktem II wyroku z dnia 25 czerwca 2007 r. Istotne bowiem mogły być w niniejszym sporze tylko te zmiany, które mogły wpłynąć na zakres szkody w granicach renty wyrównującej nieosiągnięcie dochodu ustalonego hipotetycznie. W świetle art. 907 § 2 k.c. sąd może uwzględniać tylko nowe okoliczności, które pojawiły się po wydaniu orzeczenia ustalającego wysokość renty lub po zawarciu ugody określającej wysokość świadczeń rentowych. Nie chodzi przy tym o jakieś określone typy zdarzeń rozważanych abstrakcyjnie lecz ujmowanych skutkowo, ze względu na ich wpływ na sytuację gospodarczą strony. Według poglądów reprezentowanych w piśmiennictwie, dla uzasadnienia zmiany

znaczenie ma nie tyle pogorszenie się stanu zdrowia poszkodowanego czy inflacja co gospodarcze następstwa tych zmian. Przyjmuje się przy tym, że nowe okoliczności powinny mieć istotny wpływ na sytuację strony.

W kontekście powyższych rozważań powód słusznie powołał pogląd wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 1994 r. w sprawie III CZP 58/09 (OSNC 194/11/207) oraz w uzasadnieniu wyroku z dnia 2 marca 1982 r. I CR 27/82 (OSNCP 1982 poz. 150), iż istotna zmiana siły nabywczej pieniądza może skutkować podwyższeniem wysokości renty w oparciu o przepis art. 907 § 2 k.c. Przyrównując ustaloną w wyroku z dnia 25 czerwca 2007 r. wysokość świadczeń do wskaźnika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, stanowiącego podstawę obliczenia wysokości renty w sprawie IX C 452/05 tut. Sądu – tj. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw – za I kwartał 2007 r. (ostatnio znane wynagrodzenie z daty zamknięcia rozprawy w sprawie IX C 452/05) – po jego unettowaniu - do wysokości tegoż wskaźnika netto ostatnio opublikowanego, tj. za 2013 r., okazuje się, że nastąpił wzrost samego wskaźnika o 48 % wartości początkowej. Kwota 2.040 zł, którą Sąd w sprawie IX C 452/05 przyjął jako odpowiadającą postulowanemu dochodowi powoda z działalności gospodarczej oraz z renty ustalonej wyrokiem, stanowiła - po unettowaniu przez Sąd w obecnym składzie - tego wskaźnika - 1,13-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw za I kwartał 2007 r., natomiast przyrównując wysokość kwoty 2.040 zł do wskaźnika za 2013 rok netto, otrzymujemy 0,80 – krotność, co oznacza, iż nominalna wartość świadczeń rentowych spadła aktualnie aż o ok. 1/3. W ocenie Sądu już 25 % odchylenie od proporcji właściwej dla daty ustalania pierwotnej wysokości renty należy uznać za istotne i stąd zmianą wysokości renty został uwzględniony okres od stycznia 2011 r. włącznie.

Należy przy tym podkreślić, że oczywiście sam tylko wzrost wskaźnika wynagrodzeń od chwili ustalania wysokości renty nie jest wystarczającą przesłanką dla ustalenia zmiany stosunków, natomiast okolicznością znaną powszechnie jest fakt, iż wzrost poziomu wynagrodzeń z jednej strony służy wyrównaniu niekorzystnego zaistniałego uprzednio spadku siły nabywczej pieniądza, z drugiej zaś strony jest on na przyszłość również głównym czynnikiem inflacyjnym. Ponadto przy podnoszonych przez powoda co najmniej niezmnieszonych potrzebach, niekwestionowanych przez stronę powodową, jak też przy powszechnie znanej okoliczności istotnie wzrastających kosztów bieżącego utrzymania w porównaniu z chwilą ustalania renty, nie sposób nie dostrzec, że świadczenie ustalone wyrokiem z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie IX C 452/05 tut. Sądu w sposób znaczący utraciło obecnie realną wartość, co należy kwalifikować jako istotną zmianę stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c.

Podkreślić należy, iż w odniesieniu do okoliczności stanowiących podstawy do ustalania pierwotnej hipotetycznej wysokości renty z tytułu utraty spodziewanych dochodów Sąd w obecnym składzie jest związany prawomocnym orzeczeniem, co oznaczało, że strony w niniejszym procesie nie mogły skutecznie ich kwestionować i podważać pierwotnych zasad i założeń przyjętych przy ustalaniu wysokości renty określonej w pkt II wyroku z dnia 25 czerwca 2007 r. Zatem jako chybiony należało uznać zarzut strony pozwanej oparty na twierdzeniu że przed wypadkiem z 1993 r. powód pozostawał bezrobotny. Z wyroku sądów obu instancji w sprawie IX C 452/05 wynika bowiem jednoznacznie, że za hipotetyczną i możliwą do osiągnięcia przez powoda w warunkach gospodarki rynkowej kwotę dochodów należało przyjąć poziom średniomiesięcznych dochodów z roku 2004, przy uwzględnieniu, że kariera zawodowa powoda rozwijałaby się stosownie do jego kwalifikacji i doświadczenia oraz zdolności racjonalizatorskich i wynalazczych oraz wykazywanej determinacji w osiąganiu dochodów, przy uwzględnieniu istniejących zasad gospodarki rynkowej. Jednym z podstawowych założeń było, że w dacie ustalania pierwotnej wysokości renty powód był całkowicie i – jak to podkreślił Sąd ustalający wysokość pierwotnej renty – na zawsze - trwale niezdolny do pracy, przy czym okoliczność osiągania przez powoda coraz niższych zresztą dochodów z działalności gospodarczej kosztem narażania się na pogorszenie własnego zdrowia nie przekreślało tego założenia a jedynie wskazywało na dużą determinację powoda i na jego zdolności przystosowawcze.

Podkreślić też należy, że o ile zrozumieliśmy jest, że tut. Sąd w sprawie IX C 391/09 dokonywał ustaleń w zakresie potrzeb powoda i jego stanu zdrowia – co było uzasadnione faktem, iż powód dochodził – obok podwyższenia renty wyrównującej utratę zarobków – także podwyższenia renty z tytułu zwiększonych potrzeb, o tyle w niniejszym sporze kwestia ewentualnego pogorszenia stanu zdrowia powoda i zwiększenia zakresu jego potrzeb pozostawała bez wpływu na rozstrzygnięcie. Powód bowiem w ramach podstawy faktycznej żądania nie podnosił kwestii pogorszenia

stanu zdrowia ani zwiększonych potrzeb, wskazywał jedynie, iż z uwagi na spadek realnej wartości pieniądza nie jest w stanie zaspokajać niezmiennych potrzeb z renty wyrównawczej w stopniu adekwatnym do stanu pierwotnego. Podkreślić należy, że do momentu wszczęcia niniejszego sporu strona pozwana wypłacała powodowi rentę w oparciu o wyrok tut. Sądu z dnia 25 czerwca 2007 r. nie kwestionując istnienia podstaw obliczenia wysokości pierwotnej renty wyrównawczej. Bezzasadne było też powoływanie się na niższy procent trwałego uszczerbku na zdrowiu ustalany w związku z żądaniem podwyższenia renty z tytułu zwiększonych potrzeb. Jak już bowiem zostało prawomocnie przesądzone w sprawie IX C 452/05, renty te mają inny charakter, inne są przesłanki ich określania i wzajemne uzależnianie ich wysokości nie jest zasadne.

Kwota renty ustalona na przyszłość wyrokiem z 25 czerwca 2007 r. została obliczona przez określenie różnicy pomiędzy średniomiesięcznymi dochodami otrzymywanymi przez powoda w 2004 r (2.040 zł) a kwotą uśrednionego miesięcznego wynagrodzenia otrzymywanego przez powoda w latach 2005 do maja 2007 (390 zł): 2040 zł – 390 zł = 1650 zł. Przyjęcie wysokości renty na poziomie tej różnicy oznaczało, iż Sąd uwzględnił fakt ówczesnego osiągnięcia przez powoda stosunkowo niewielkich dochodów z działalności gospodarczej. Jak stwierdził Sąd w sprawie IX C 205/07, jeżeli powód po uprawomocnieniu się wyroku zaprzestałby prowadzenia działalności gospodarczej, mógłby domagać się zmiany wysokości renty w oparciu o art. 907 § 2 k.c. z uwagi na zmianę stosunków. Ponieważ od kwietnia 2009 r. powód istotnie zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej agenta ubezpieczeniowego, strona pozwana wypłacała mu świadczenie powiększone o wspomniane 390 zł za okres począwszy od kwietnia 2009 r. – do chwili zamknięcia rozprawy. Należy jednak zaznaczyć, że ta podwyżka ustalonej w wyroku z dnia 25 czerwca 2007 r. kwoty świadczenia była z punktu widzenia strony pozwanej dobrowolna, nie znajdując dotychczas potwierdzenia w orzeczeniu zmieniającym wysokość renty ani w pisemnej ugodzie. Ani powód ani strona pozwana nie kwestionowały przy tym zasadności podwyższenia kwot wypłacanych powodowi miesięcznie o 390 zł za okres począwszy od kwietnia 2009 r., natomiast niewątpliwie strony w tymże zakresie nie zawierały ugody, która wykluczałaby sądowe podwyższenie renty o tę bezsporną kwotę.

W kontekście powyższego, wyjaśnienia wymaga przyjęta przez Sąd metoda podwyższenia renty odnosząca się nie do kwoty 2.040 zł – jak to powód określał w pozwie - lecz do pierwotnej kwoty 1.650 zł. Rozstrzygając o żądaniu zgłoszonym przez powoda, należało przyjąć, że od daty prawomocnego ustalenia wysokości renty na poziomie 1.650 zł nie doszło do wiążącej zmiany zobowiązania z tytułu renty w rozumieniu art. 907 § 2 k.c. Samo bowiem dobrowolne jednostronne podwyższenie przez stronę pozwaną świadczeń pieniężnych wypłacanych na podstawie wyroku z dnia 25 czerwca 2007 r. i przyjmowanie ich przez powoda bez zawarcia pisemnej ugody nie stanowiło zmiany zobowiązania niepieniężnego. Wydanie przez tut. Sąd wyroku z dnia 17 czerwca 2010 r. oddalającego powództwo o podwyższenie tożsamej renty w sprawie IX C 391/09, zostało dokonane po ustaleniu, m.in. że od kwietnia 2009 r. (...) S.A. wypłacał dobrowolnie powodowi rentę w kwocie 2.040 zł. Jednakowoż powołany wyrok z 17 czerwca 2010 r. nie stanowi, w ocenie Sądu w obecnym składzie, samoistnej podstawy podwyższenia renty ustalonej wyrokiem z dnia 25 czerwca 2007 r. do wysokości 2.040 zł. Dlatego wyrok podwyższający rentę w niniejszym postępowaniu, musiał – przy braku dotychczasowego orzeczenia ustalającego i przy niezawarcia pisemnej ugody zmieniającej zobowiązanie niepieniężne - odnosić się do pierwotnej wysokości renty ustalonej wyrokiem z dnia 25 czerwca 2007 r., czyli do kwoty 1.650 zł. Stanowiła więc ona punkt wyjściowy podwyższenia wysokości renty w pkt. II wyroku. Omawiana kwestia ma jednak wyłącznie charakter techniczny, natomiast merytorycznie w istocie pozostawała bez znaczenia o tyle, że fakt zaprzestania prowadzenia przez powoda działalności w charakterze agenta ubezpieczeniowego od kwietnia 2009 r. był między stronami bezsporny, podobnie jak istnienie podstaw do podwyższenia pierwotnej wysokości renty o 390 zł. Wyrok w pkt. II uwzględnia tę bezsporną podwyżkę. Dodać dla porządku należy, że takie podwyższenie nie stanowi co do kwoty 390 zł orzekania ponad żądanie, jako że, zgłaszając żądanie podwyżek, powód technicznie za punkt wyjściowy przyjmował podwyższoną już sumę 2.040 zł.

Należy podkreślić, że strona pozwana, powołując się na rzekome zmniejszenie stopnia trwałej niezdolności do pracy powoda, nie wykazała tego faktu w stopniu dostatecznym. Jak podkreślił tut. Sąd w sprawie IX C 452/05, powód był trwale i całkowicie niezdolny do pracy.

Podwyższenie kwotowe renty przebiegało według poniższych obliczeń:

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne w sektorze przedsiębiorstw publikowane w wartościach brutto wynosiło: znane w chwili zamknięcia rozprawy w sprawie IX C 452/05 – za I kwartał roku 2007 – 2.734,31 zł, w roku 2011 – 3.604,68 zł, w roku 2012 – 3.728,36 zł zaś ostatnio znane w chwili zamknięcia rozprawy w niniejszym procesie - za rok 2013 – 3.837,20 zł.

Po unettowaniu (odjęciu składek na ubezpieczenia społeczne w części finansowanej przez pracowników oraz podatku dochodowego od osób fizycznych) wskaźnik ten wyniósł analogicznie: za I kwartał roku 2007: 1.800,40 zł, za rok 2011 – 2.373,50 zł, za rok 2012 – 2.454,93 zł, za rok 2013 – 2.526,60 zł.

Kwota 2.040 zł, którą tut. Sąd w sprawie IX C 452/05 przyjął jako możliwą do osiągnięcia hipotetyczną wysokość dochodów powoda z pracy, przy założeniu, iż nie doszłoby do zdarzenia wywołującego szkodę – stanowiła w dacie pierwotnego ustalania renty 1,13-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.

W ocenie Sądu, podwyższenie renty powinno uwzględniać zachowanie takiej proporcji w kolejnych latach, począwszy od roku 2011, kiedy to odnotowano spadek tej proporcji o ponad 25 %.

Przy założeniu zachowania proporcji 1,13 – krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, wysokość renty nie powinna przekraczać:

- w roku 2011 kwoty $2.373,50 \text{ zł} \times 1,13 = 2.682,05 \text{ zł}$
- w roku 2012 kwoty $2.454,93 \text{ zł} \times 1,13 = 2.774,07 \text{ zł}$
- w roku 2013 i na przyszłość kwoty $2.526,60 \text{ zł} \times 1,13 = 2.855,06 \text{ zł}$

Ponieważ jednak powód, jak sam przyznał, w roku 2011 otrzymywał jeszcze dodatkowe dochody z racji wpływania prowizji od wcześniej zawieranych umów, przy czym wysokość tych dochodów wynosiła średnio 180 zł miesięcznie, zatem wysokość renty w roku 2011 nie powinna przekraczać kwoty 2.502,05 zł.

W odniesieniu do okresu od stycznia 2011 r. do daty wyrokowania i na przyszłość powód żądał podwyższenia renty do wysokości kwot niższych, tj.:

- za 2011 r. - 2.293,51 zł (=1.650 zł + 390 zł + 253,51 zł)
- za 2012 r. – 2.389,86 zł (=1.650 zł + 390 zł + 349,86 zł)
- od 2013 r. i na przyszłość – 2.445,99 zł (=1.650 zł + 390 zł + 405,99 zł)

Sąd uwzględnił więc **w pkt. II wyroku** niemal całość żądania podwyższenia renty, jedynie zastosował zaokrąglenie kwot rentowych w dół do pełnych złotych. Należy podkreślić, iż podwyższając wysokość renty począwszy od roku 2011, Sąd nie pomniejszał żądanych i zasądzonych kwot o 180 zł miesięcznie. Dodatkowe dochody powoda w tej wysokości powód uzyskiwał bowiem tylko w roku 2011, przy czym różnica pomiędzy obliczonymi powyżej kwotami 2.602,05 zł (tj. rentą obliczoną z zachowaniem proporcji 1,13-krotności wynagrodzenia) a kwotą 2.293 zł (objętą żądaniem) przekracza wspomnianą kwotę 180 zł. Po roku 2011 powód nie uzyskiwał już dochodów z prowizji, zatem tym bardziej brak jest podstaw do jakiegokolwiek pomniejszenia ustalonego w powyższy rozmiar renty.

Sąd uwzględnił przy tym również postulat wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 czerwca 2007 r., aby wysokość świadczeń dla powoda i jego osobistych przychodów z działalności nie przekraczała pułapu 180 % przeciętnego wynagrodzenia, tj. poziomu hipotetycznych dochodów możliwych do osiągnięcia przez powoda, przy założeniu kontynuacji zatrudnienia na stanowiskach kierowniczych w warunkach gospodarki rynkowej gdyby nie doszło do wypadku z 1993 r.

Wobec powyższego, częściowemu uwzględnieniu podlegało także **żądanie zapłaty** kwoty wyrównującej wysokość świadczeń pieniężnych, stosownie do podwyższenia renty w opisany powyżej sposób. W pierwszej kolejności zważyć przy tym należy, że żądanie zapłaty świadczeń wyrównawczych za okres do końca 2010 r. zostało oddalone wobec braku podwyższenia renty w omawianym okresie, skoro Sąd przyjął, iż świadczenie rentowe utraciło istotnie realną wartość dopiero począwszy od stycznia 2011 r. Natomiast wyrównaniu podlegały świadczenia za okres od stycznia 2011 r. do kwietnia 2012 r. włącznie – za taki bowiem zamknięty czas powód dochodził wyrównania. Ponieważ powód nie wnosił żądań wyrównawczych za następne okresy, Sąd nie mógł orzekać ponad żądanie. Kwota zasądzona z tego tytułu odpowiada różnicom między kwotą podwyższonej renty a kwotami faktycznie powodowi wypłacanymi:

- za okres I – XII 2011: $12 \times (2.293 \text{ zł} - 2.040 \text{ zł}) = 12 \times 253 \text{ zł} = 3.036 \text{ zł}$

- za okres I – IV 2012: $4 \times (2.389 \text{ zł} - 2.040 \text{ zł}) = 12 \times 349 \text{ zł} = 1.396 \text{ zł}$

w sumie: $3.036 \text{ zł} + 1.396 \text{ zł} = \mathbf{4.432 \text{ zł}}$ zasądzone w pkt. I wyroku.

Odnosnie **żądania ustawowych odsetek** od kwot stanowiących wyrównanie, stwierdzić należy, że wyrok wydany na podstawie art. 907 § 2 k.c. ma samodzielne znaczenie, tzn. pozostając w związku z pierwotnym wyrokiem, nie zmienia go ani nie uchyla jego prawomocności lecz tylko czyni ją bezskuteczną w pewnym zakresie. Orzeczenie to ma charakter konstytutywny. Stąd żądanie zapłaty odsetek podlegało częściowemu oddaleniu, jako że dopiero uprawomocnienie się niniejszego wyroku będzie oznaczało wiążącą dla obu stron modyfikację stosunku odszkodowawczego i dopiero od dnia następnego, w przypadku opóźnienia, możliwe będzie naliczanie i egzekwowanie na podstawie wyroku odsetek ustawowych od należności głównej 4.432 zł.

Orzeczenie o kosztach procesu zawarte w **pkt. V wyroku** znajduje uzasadnienie w treści art. 102 k.p.c. Sąd miał przy tym na uwadze, iż kwestia zmiany rozmiaru zobowiązania rentowego zależy w głównej mierze od obrachunku czynionego przez Sąd, nie zaś od woli stron, stąd trudno powodowi niereprezentowanemu przez profesjonalnego pełnomocnika czynić zarzut, iż wystąpił z żądaniem w rozmiarze większym niż faktycznie uwzględnione.